

مروری بر نگرش دانش‌آموزان دوره اول متوسطه نسبت به سیاست‌گذاری‌های آموزشی در

خصوص شرایط انتخاب رشته تحصیلی در ایران

جهان خضری^۱

۱. کارشناسی ارشد رشته علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه، ارومیه، ایران. (نویسنده مسئول)

فصلنامه راهبردهای نو در روان‌شناسی و علوم تربیتی، دوره پنجم، شماره نوزدهم، پاییز ۱۴۰۲، صفحات ۱۳۸-۱۳۰

چکیده

موضوع مروری بر نگرش دانش‌آموزان دوره اول متوسطه نسبت به سیاست‌گذاری‌های آموزشی در خصوص شرایط انتخاب رشته تحصیلی، یک موضوع مهم در حوزه آموزش و پرورش است. انتخاب رشته تحصیلی برای دانش‌آموزان، یکی از اهم تصمیماتی است که در دوره متوسطه باید گرفته شود. با توجه به این اهمیت، سیاست‌گذاری‌های آموزشی برای ایجاد شرایط مناسب برای انتخاب رشته تحصیلی برای دانش‌آموزان، بسیار حائز اهمیت است. در این مرور، نگرش دانش‌آموزان دوره اول متوسطه انجام مطالعات و پژوهش‌های مختلف، بررسی شده است. نتایج این مطالعات نشان می‌دهد که بیشتر دانش‌آموزان در دوره متوسطه، انتظار دارند که سیاست‌گذاران آموزشی، شرایط مناسبی را برای انتخاب رشته تحصیلی برای آن‌ها فراهم کنند. همچنین، برخی از دانش‌آموزان معتقدند که فقط امتحانات و نمرات برای انتخاب رشته تحصیلی مهم هستند، درحالی‌که باید به عوامل دیگری نیز توجه کرد.

واژه‌های کلیدی: نگرش دانش‌آموزان، دوره اول متوسطه، سیاست‌گذاری‌های آموزشی، انتخاب رشته تحصیلی.

مقدمه

با توجه به نتایج این مطالعات، سیاست‌گذاران آموزشی باید به عنوان‌های مختلفی توجه کنند تا شرایط مناسبی برای انتخاب رشته تحصیلی برای دانش‌آموزان ایجاد کنند. باید برنامه‌های آموزشی را به گونه‌ای طراحی کرد که دانش‌آموزان بتوانند با شناخت نیازهای شغلی و بازار کار، به طور مستقل و با اعتماد به نفس رشته تحصیلی خود را انتخاب کنند. علاوه بر این، سیاست‌گذاران باید به دانش‌آموزان اطلاعات کافی درباره رشته‌های مختلف و فرصت‌های شغلی آن‌ها را در اختیار دهند تا انتخاب آگاهانه‌تری داشته باشند (مختارزاده و همکاران، ۲۰۱۹).

باید به عوامل غیر آکادمیک نیز توجه شود، مانند علاقه و استعداد دانش‌آموزان در زمینه‌های مختلف، شرایط خانوادگی و اقتصادی آن‌ها، وضعیت بازار کار و نیازهای شغلی، و تأثیر تصمیمات قبلی در انتخاب رشته تحصیلی (مکوندی، ۱۳۹۸). همچنین، باید در کنار امتحانات و نمرات، ابزارهای دیگری نیز برای ارزیابی استعداد و توانایی دانش‌آموزان در نظر گرفته شود، مانند سوابق و فعالیت‌های غیردرسی، ارزیابی شخصیتی و هوش هیجانی، و استفاده از روش‌های جدیدی نظیر هوش مصنوعی و یادگیری ماشین برای کمک به انتخاب رشته تحصیلی مناسب برای دانش‌آموزان ارائه شود (گارسیا و وایس، ۲۰۲۰). در نتیجه، سیاست‌گذاری‌های آموزشی باید به گونه‌ای طراحی شود که انتخاب رشته تحصیلی برای دانش‌آموزان به صورت آگاهانه و با در نظر گرفتن عوامل مختلف صورت گیرد. همچنین، باید به دانش‌آموزان اطمینان داده شود که انتخاب رشته تحصیلی تنها یک مرحله از مسیر زندگی است و در صورت نیاز، همیشه می‌توانند رشته تحصیلی خود را تغییر دهند (ذبیحی جلالی زواره و همکاران، ۱۳۹۹).

به طور کلی، انتخاب رشته تحصیلی برای دانش‌آموزان یکی از تصمیمات مهمی است که برای آن‌ها در دوره متوسطه باید گرفته شود. در این مرحله از زندگی، دانش‌آموزان باید شروع به شناخت خود و نیازهای شغلی و بازار کار کنند و در نهایت به طور آگاهانه رشته تحصیلی خود را انتخاب کنند (گوپالان، روزینگر و آن، ۲۰۲۰).

به عنوان مثال، ارزیابی شخصیتی و هوش هیجانی دانش‌آموزان، و استفاده از روش‌های جدیدی مانند هوش مصنوعی و یادگیری ماشین می‌تواند به دانش‌آموزان در انتخاب رشته تحصیلی مناسب کمک کند. همچنین، باید به دانش‌آموزان اطمینان داده شود که انتخاب رشته تحصیلی تنها یک مرحله از مسیر زندگی است و در صورت نیاز، همیشه می‌توانند رشته تحصیلی خود را تغییر دهند (ریچ و همکاران، ۲۰۲۰). انتخاب رشته تحصیلی یکی از مهم ترین تصمیم‌هایی است که دانش‌آموزان در دوران تحصیل خود می‌گیرند به طوری که می‌تواند سرنوشت شغلی و آینده شغلی آنان را رقم بزند. نگرش دانش‌آموزان نسبت به سیاست‌گذاری آموزشی در خصوص شرایط انتخاب رشته تحصیلی ممکن است متفاوت باشد (سلواراج، رادین، نیتین، بنسون و متیو، ۲۰۲۱).

برخی دانش‌آموزان ممکن است فکر کنند که سیاست‌گذاران آموزشی نباید مداخله کنند و دانش‌آموزان باید با توجه به علاقه‌مندی‌ها و توانمندی‌های خود رشته تحصیلی را انتخاب کنند. در حالی که برخی دیگر احساس می‌کنند که سیاست‌گذاران آموزشی باید با ایجاد شرایط و فراهم کردن امکانات و منابع، دانش‌آموزان را در انتخاب رشته تحصیلی هدایت کنند (مختارزاده بازرگانی و علیزاده، ۱۳۹۵). برخی دانش‌آموزان فکر می‌کنند که باید دسترسی به اطلاعات و راهنمایی‌های کافی و به روز در مورد رشته‌های تحصیلی داشته باشند، تا بتوانند بهترین تصمیم را در انتخاب رشته تحصیلی خود بگیرند. همچنین، برخی دیگر از

دانش‌آموزان احساس می‌کنند که سیاست‌گذاران آموزشی باید شرایطی را فراهم کنند که دانش‌آموزان بتوانند رشته تحصیلی موردعلاقه خود را انتخاب کنند، بدون اینکه نگرانی‌های مالی و سایر موانع راهشان را مانع انتخاب رشته تحصیلی درست کنند (نیازی و سلیمان نژاد، ۱۳۹۹).

به‌طورکلی، نگرش دانش‌آموزان نسبت به سیاست‌گذاری آموزشی در خصوص شرایط انتخاب رشته تحصیلی ممکن است متفاوت باشد؛ اما می‌توان گفت که سیاست‌گذاران آموزشی مسئولیت دارند که شرایطی را فراهم کنند که دانش‌آموزان بتوانند با رعایت علاقه‌مندی‌ها و توانمندی‌های خود، رشته تحصیلی مناسب را انتخاب کنند. همچنین، ارائه اطلاعات و راهنمایی‌های کافی و به‌روز نیز می‌تواند به دانش‌آموزان در انتخاب رشته تحصیلی کمک کند.

انتخاب رشته و سیاست‌گذاری آموزشی

با توجه به اینکه انتخاب رشته تحصیلی برای دانش‌آموزان یکی از تصمیمات مهم در زندگی آن‌هاست، بسیاری از کشورها تلاش می‌کنند تا با ایجاد سیاست‌های آموزشی مناسب، دانش‌آموزان را در این امر هدایت کنند (مهموت، ۲۰۲۰). برای مثال، در برخی کشورها، دانش‌آموزان در مراحل مختلف تحصیلی با راهنمایی‌های و مشاوره‌های تحصیلی مواجه می‌شوند که به آن‌ها کمک می‌کند تا رشته تحصیلی مناسب را برای خود انتخاب کنند. همچنین، برخی از این کشورها به دانش‌آموزان فرصت می‌دهند تا رشته‌های مختلف را در مراحل قبل از ورود به دانشگاه تجربه کنند، به‌طوری‌که بتوانند باتجربه واقعی، بهترین تصمیم را برای رشته تحصیلی خود بگیرند (رضاپور و همکاران، ۱۳۹۵). در ایران نیز، سیاست‌گذاران آموزشی تلاش می‌کنند تا با ایجاد بسترهای مناسب، دانش‌آموزان را در انتخاب رشته تحصیلی هدایت کنند. به عنوان مثال، سیستم آموزش عالی در ایران به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد که بعد از قبولی در دانشگاه، در یک دوره آزمایشی به مدت یک ترم، رشته تحصیلی مورد نظر خود را تجربه کنند. همچنین، در ایران نیز مشاوران تحصیلی در مدارس و دانشگاه‌ها وجود دارند که به دانش‌آموزان در این زمینه کمک می‌کنند (حیدری، ۱۳۹۹).

کارشناسان آموزشی معتقدند که آموزش و پرورش باید با توجه به نیازهای جامعه و بازار کار طراحی شود و دانش‌آموزان برای ورود به بازار کار آماده شوند؛ بنابراین، سیاست‌گذاری‌های آموزشی در خصوص شرایط انتخاب رشته تحصیلی، به‌طور مستقیم با نیازهای بازار کار و جامعه مرتبط است (طالبی و همکاران، ۱۳۹۶).

با توجه به تحولات روزافزون در علم و فناوری، رشته‌هایی مثل فناوری اطلاعات، رباتیک، نانو تکنولوژی، بیوتکنولوژی و دیگر رشته‌های مرتبط با علوم پایه و فناوری‌های نوین به دلیل نیاز بازار کار و جامعه اهمیت بیشتری پیدا کرده‌اند؛ بنابراین، سیاست‌گذاران آموزشی می‌توانند با ارائه امکانات و منابع مناسب برای این رشته‌ها، دانش‌آموزان را در انتخاب رشته تحصیلی هدایت کنند. همچنین، برای جلوگیری از انتخاب رشته تحصیلی نامناسب توسط دانش‌آموزان، سیاست‌گذاران می‌توانند با ارائه اطلاعات کافی و به‌روز در مورد رشته‌های تحصیلی، دانش‌آموزان را با نیازهای بازار کار آشنا کنند و آن‌ها را در انتخاب رشته تحصیلی بهتر راهنمایی کنند. همچنین، برای جلوگیری از تفکیک جنسیتی در انتخاب رشته تحصیلی، سیاست‌گذاران می‌توانند

برنامه‌های تحصیلی را به گونه‌ای طراحی کنند که دختران و پسران برابر دسترسی به رشته‌های مختلف داشته باشند (رضاپور و همکاران، ۱۳۹۵).

برای هدایت دانش‌آموزان در انتخاب رشته تحصیلی، سیاست‌گذاران آموزشی می‌توانند از روش‌های مختلفی استفاده کنند. برای مثال، یکی از روش‌های مؤثر برای هدایت دانش‌آموزان، برگزاری رویدادها و نمایشگاه‌های آموزشی است. در این رویدادها و نمایشگاه‌ها، دانش‌آموزان با رشته‌های مختلف آشنا شده و با نمایشگاه‌های مختلف، می‌توانند اطلاعات بیشتری درباره رشته‌های موردعلاقه خود کسب کنند. همچنین، استفاده از مشاوره‌های تحصیلی و شغلی نیز می‌تواند به دانش‌آموزان در انتخاب رشته تحصیلی مناسب کمک کند. مشاوران تحصیلی و شغلی می‌توانند با بررسی علاقه‌ها و توانایی‌های دانش‌آموزان، آن‌ها را در انتخاب رشته تحصیلی مناسب راهنمایی کنند. همچنین، این مشاوران می‌توانند با اطلاعاتی که در اختیاردارند، به دانش‌آموزان کمک کنند تا با شرایط بازار کار و نیازهای جامعه آشنا شوند (وجدانی و همکاران، ۱۳۹۹). برای مثال، دانش‌آموزان می‌توانند با شرکت در دوره‌های کوتاه‌مدت، کارآموزی و فرصت‌های دیگر، تجربه کاری در رشته‌های مختلف را کسب کنند و با توجه به تجربیات خود، رشته تحصیلی مناسب را برای خود انتخاب کنند (کوری، لیو، و خو، ۲۰۲۰).

در کل، هدایت دانش‌آموزان در انتخاب رشته تحصیلی یکی از مهم‌ترین وظایف سیاست‌گذاران آموزشی است. با استفاده از روش‌های مناسب مانند برگزاری رویدادها و نمایشگاه‌های آموزشی، مشاوره‌های تحصیلی و شغلی و تجربه‌های کاری و آموزشی، می‌توان به دانش‌آموزان در انتخاب رشته تحصیلی مناسب کمک کرد و آن‌ها را در راه پیشرفت حرکت داد؛ بنابراین براساس آنچه گفته شد، محقق به دنبال آن است که به ارزیابی نگرش دانش‌آموزان دوره اول متوسطه نسبت به سیاست‌گذاری‌های آموزشی در خصوص شرایط انتخاب رشته بپردازد.

اهمیت و ضرورت موضوع ارتباط سیاست‌گذاری آموزشی در انتخاب رشته تحصیلی دانش‌آموزان

نگرش دانش‌آموزان در دوره اول متوسطه به شرایط انتخاب رشته تحصیلی ممکن است بسیار متفاوت باشد و به عوامل مختلفی مانند فرهنگ و تمدن، سبک زندگی، شرایط اقتصادی و تأثیرات خانوادگی بستگی داشته باشد. بعضی از دانش‌آموزان در این دوره، به دلیل عدم آشنایی کافی با رشته‌های مختلف و شرایط بازار کار، ممکن است در انتخاب رشته تحصیلی سردرگم شوند و تردید داشته باشند. این دانش‌آموزان ممکن است از روش‌های مختلفی مانند مشاوره‌های تحصیلی، نمایشگاه‌های آموزشی و جلسات گروهی بهره بگیرند تا بهترین تصمیم را در انتخاب رشته تحصیلی خود بگیرند. دانش‌آموزان دیگر ممکن است به دلیل تأثیرات خانوادگی و فرهنگی، به شدت به برخی از رشته‌ها علاقه‌مند باشند. این دانش‌آموزان می‌توانند با مشاوره‌های تحصیلی و شغلی، اطلاعات بیشتری درباره شرایط بازار کار و نیازهای جامعه به دست آورده و تصمیم‌گیری خود را بر اساس این اطلاعات و ظرفیت‌های خود تنظیم کنند. همچنین، دانش‌آموزان ممکن است در این دوره به دلیل تمرکز بیشتر بر رشته‌های علمی و ریاضی، به این رشته‌ها علاقه‌مند شوند و در انتخاب رشته‌های ادبی و هنری تردید داشته باشند. در این صورت، روش‌هایی مانند برگزاری نمایشگاه‌های هنری و ادبی، معرفی افرادی که در این رشته‌ها موفق بوده‌اند و مشاوره‌های تحصیلی و شغلی، می‌تواند به آن‌ها در انتخاب رشته تحصیلی مناسب کمک کند. سیاست‌گذاران آموزشی به کمک ارائه اطلاعات کافی و به‌روز و ایجاد بسترهای مناسب،

می‌توانند دانش‌آموزان را در انتخاب رشته تحصیلی بهتر هدایت کنند و به آن‌ها امکان پیشرفت در رشته تحصیلی مناسب‌تر را فراهم کنند. سیاست‌گذاران آموزشی در سطح جهان و همچنین در ایران، تلاش می‌کنند تا با ایجاد سیاست‌های آموزشی مناسب، دانش‌آموزان را در انتخاب رشته تحصیلی هدایت کنند. این اقدامات می‌تواند به دانش‌آموزان در این امر کمک کند و به آن‌ها امکان پیشرفت در رشته تحصیلی مناسب را فراهم کند؛ بنابراین نتایج حاصله از این تحقیق می‌تواند در شناخت بهتر و بهبود نگرش دانش‌آموزان نسبت به سیاست‌های آموزشی در خصوص انتخاب رشته تحصیلی کمک شایانی بکند.

تحقیقات انجام گرفته در راستای اهمیت انتخاب رشته تحصیلی دانش‌آموزان

پور صالح و همکاران (۱۳۹۹) طی تحقیقی با موضوع طراحی یک سیستم خبره فازی برای پیشنهاد انتخاب رشته تحصیلی به دانش‌آموزان اول دبیرستان نشان دادند که خروجی سیستم پیشنهادی در حد ۸۰ درصد با نظر خبرگان تطابق دارد، می‌تواند به‌خوبی جایگزین مشاور تحصیلی شود و رشته‌ی متناسب با شرایط دانش‌آموز را پیشنهاد دهد. ذبیحی و همکاران (۱۳۹۹). به بررسی عوامل مؤثر دوران پیش از دبستان و دبستان، بر انتخاب رشته تحصیلی دانش‌آموزان پایه نهم: یک مطالعه کیفی پرداختند. یافته‌ها عوامل به‌دست‌آمده در دوره پیش از دبستان شامل پیگیری علایق و توانمندی‌ها و آماده‌سازی فضای بروز علایق و توانمندی‌های فرد است. در دوران دبستان، عوامل محتوایی شامل تجربیات فرد و واکنش‌های رفتاری اطرافیان و در قسمت عوامل فرآیندی مربوط به این دوران، کدهای محوری مشاهده و الگوبرداری (تأثیر دیگران) و درون‌فکنی حاصل شد در نتیجه می‌توان که در دوره پیش از دبستان خانواده و اقوام در ایجاد و پیگیری رغبت‌ها و توانمندی‌های فرد مؤثر می‌باشند، در دوران دبستان به دلیل افزایش سن و پیچیده‌تر شدن فرآیندهای شناختی، و همچنین ورود به مدرسه، عوامل تأثیرگذار متنوع‌تر می‌شوند. کریمیان و همکاران (۱۴۰۰) به بررسی عملی بودن آزمون استعداد بارت (۲۰۱۵) در هدایت تحصیلی شغلی دانش‌آموزان پایه نهم پرداختند. یافته‌ها نشان داد که در روش اول آزمون استعداد بارت در برخی حیطه‌ها و رشته‌ها با نتایج کارنامه هدایت تحصیلی همبستگی مثبت و معناداری دارد و در روش دوم برای هر رشته تحصیلی شغلی یک فرمول مشخص شد که از طریق جمع امتیازات هر فرمول در هر رشته می‌توان اولویت رشته هر فرد را در هدایت تحصیلی شغلی مشخص کرد. به‌طورکلی یافته‌های حاصل از این پژوهش نشان داد که آزمون استعداد بار توانایی کاربرد در هدایت تحصیلی را دارد. خادم مسجیدی و نوروزی (۱۳۹۵) به بررسی نقش والدین و همکلاسی‌هایی که از فناوری اطلاعات و ارتباطات استفاده می‌کنند بر انتخاب رشته‌ی تحصیلی دانش‌آموزان (شهر دوشنبه تاجیکستان) پرداختند. نتایج به‌دست‌آمده نشان داد والدینی که از فناوری اطلاعات و ارتباطات استفاده می‌کنند به اطلاعات به‌روز شده دسترسی داشته و از نیازهای روز دنیا آگاهی بیشتری دارند، در نتیجه بهتر از والدین دیگر قادرند به فرزندان خود در امر انتخاب رشته و هدایت تحصیلی، یاری رسانند و این دانش‌آموزان معمولاً از انتخاب‌های موفق‌تری برخوردار بوده‌اند و از بازار کار بهتری نسبت به دانش‌آموزان دارای والدین ناآشنا با فناوری اطلاعات و ارتباطات بهره خواهند برد.

اهمیت انتخاب رشته تحصیلی

به عنوان یک دانش‌آموز در دوره متوسطه، انتخاب رشته تحصیلی می‌تواند یکی از تصمیمات بزرگ‌ترین و پراهمیتی باشد که باید برای آینده خود بگیرید. بسیاری از دانش‌آموزان در این مرحله به دنبال پیدا کردن رشته تحصیلی مناسب خود هستند و می‌خواهند

تجربه آن را در آینده به‌خوبی تجربه کنند. باین‌حال، تصمیم‌گیری در مورد انتخاب رشته تحصیلی می‌تواند بسیار پیچیده باشد و باید به عوامل مختلفی توجه شود (فضلی صالحی، اسفیدانی، تورس و زونیکا، ۲۰۱۹).

نظر به این اهمیت، سیاست‌گذاری‌های آموزشی باید به‌گونه‌ای طراحی شود که به دانش‌آموزان کمک کند تا به‌صورت آگاهانه و با توجه به نیازهای شغلی و بازار کار، رشته تحصیلی مناسب خود را انتخاب کنند. برای این منظور، باید به دانش‌آموزان اطلاعات کافی درباره رشته‌های مختلف و فرصت‌های شغلی آن‌ها در آینده را ارائه داد (نامی، ۲۰۲۰). همچنین، باید برنامه‌های آموزشی را به‌گونه‌ای طراحی کرد که دانش‌آموزان بتوانند با شناخت نیازهای شغلی و بازار کار، به‌طور مستقل و با اعتمادبه‌نفس رشته تحصیلی خود را انتخاب کنند. برای مثال، باید به دانش‌آموزان امکاناتی مانند جلسات گروهی و فرصت‌های کارآموزی در صنایع مختلف را ارائه کرد تا آن‌ها بتوانند با شغل‌های مختلف آشنا شوند و بهترین رشته تحصیلی را انتخاب کنند. همچنین، باید به دانش‌آموزان اجازه داده شود که در این فرایند به شخصیت و استعداد خود توجه کنند و به رشته‌ای بروند که با آن‌ها همخوانی دارد (زمان زاده، قهرمانیان، ولی زاده، باقریه و لیناق، ۲۰۲۰).

همچنین، باید به عوامل غیر آکادمیک نیز توجه شود. برای مثال، شرایط خانوادگی و اقتصادی دانش‌آموزان و نیز استعداد آن‌ها در زمینه‌های مختلف نیز باید در انتخاب رشته تحصیلی آن‌ها در نظر گرفته شود. همچنین، ارزیابی شخصیتی و هوش هیجانی دانش‌آموزان و استفاده از روش‌های جدیدی مانند هوش مصنوعی و یادگیری ماشین نیز می‌تواند به دانش‌آموزان در انتخاب رشته تحصیلی مناسب کمک کند (یاراحمدی و همکاران، ۱۳۹۸).

از طرف دیگر، باید به دانش‌آموزان اطمینان داده شود که این انتخاب تنها یک مرحله از مسیر زندگی است و در صورت نیاز، همیشه می‌توانند رشته تحصیلی خود را تغییر دهند. همچنین، باید به آن‌ها یادآوری شود که در هر رشته تحصیلی، فرصت‌های شغلی مختلف وجود دارد و باید به دنبال رشته‌ای باشند که با شخصیت، علاقه و استعداد آن‌ها همخوانی دارد (خادم مسجیدی و نوروزی، ۱۳۹۸).

در کل، انتخاب رشته تحصیلی یک فرایند پیچیده است که نیازمند توجه به عوامل مختلفی مانند نیازهای شغلی و بازار کار، شخصیت و استعداد دانش‌آموزان، شرایط خانوادگی و اقتصادی آن‌ها و فرصت‌های غیر آکادمیک است. سیاست‌گذاری‌های آموزشی باید به‌گونه‌ای طراحی شود تا به دانش‌آموزان کمک کند تا با شناخت بهتر خود و نیازهای شغلی و بازار کار، به‌طور آگاهانه و با اعتمادبه‌نفس رشته تحصیلی خود را انتخاب کنند (مرادی و اخوان تفتی، ۱۳۹۲). همچنین، باید به دانش‌آموزان امکاناتی مانند جلسات گروهی، کارگاه‌های آموزشی و فرصت‌های کارآموزی در صنایع مختلف ارائه داد تا آن‌ها بتوانند با شغل‌های مختلف آشنا شوند و بهترین رشته تحصیلی را انتخاب کنند. همچنین، ارزیابی شخصیتی و هوش هیجانی دانش‌آموزان و استفاده از روش‌های جدیدی مانند هوش مصنوعی و یادگیری ماشین نیز می‌تواند به دانش‌آموزان در انتخاب رشته تحصیلی مناسب کمک کند. در نهایت، باید به دانش‌آموزان اطمینان داده شود که انتخاب رشته تحصیلی تنها یک مرحله از مسیر زندگی است و همیشه می‌توانند رشته تحصیلی خود را تغییر دهند و به دنبال رشته‌ای باشند که با شخصیت، علاقه و استعداد آن‌ها همخوانی دارد.

بحث و نتیجه گیری

در کل، سیاست گذاری های آموزشی باید به گونه ای طراحی شود که انتخاب رشته تحصیلی برای دانش آموزان به صورت آگاهانه و با در نظر گرفتن عوامل مختلف صورت گیرد. باید به دانش آموزان کمک کرد تا با شناخت بهتر خود و نیازهای شغلی و بازار کار، به طور آگاهانه رشته تحصیلی خود را انتخاب کنند. همچنین، سیاست گذاری های آموزشی باید به عوامل غیر آکادمیک نیز توجه کنند و ابزارهای دیگری نظیر ارزیابی شخصیتی، هوش هیجانی و روش های جدیدی مانند هوش مصنوعی و یادگیری ماشین را برای کمک به انتخاب رشته تحصیلی مناسب برای دانش آموزان ارائه کنند. در نهایت، باید به دانش آموزان اطمینان داده شود که انتخاب رشته تحصیلی تنها یک مرحله از مسیر زندگی است و همیشه می توانند رشته تحصیلی خود را تغییر دهند و به دنبال رشته ای باشند که با شخصیت، علاقه و استعداد آن ها همخوانی دارد.

منابع

- پورصالح، روح اله، درهمی، ولی، و اعلمی یان هرنندی، فریناز. (۱۳۹۸). طراحی یک سیستم خبره فازی برای پیشنهاد انتخاب رشته ی تحصیلی به دانش آموزان اول دبیرستان. رایانش نرم و فن آوری اطلاعات، ۸(۱)، ۲۴-۳۰.
- حیدری، علیرضا (۱۳۹۸). معضل دولت سازی و سیاست گذاری آموزش و پرورش در ایران پس از انقلاب. فصلنامه تعلیم و تربیت، ۳۵(۴)، ۶۵-۸۶.
- خادم مسجدی، حمید؛ و نوروزی، داریوش. (۱۳۹۵). نقش والدین و همکلاسی هایی که از فناوری اطلاعات و ارتباطات استفاده می کنند بر انتخاب رشته ی تحصیلی دانش آموزان (شهر دوشنبه تاجیکستان). روان شناسی تربیتی (روانشناسی و علوم تربیتی)، ۱۲(۴۲)، ۴۱-۵۶.
- خادم مسجدی، حمید؛ و نوروزی، داریوش. (۱۳۹۵). نقش والدین و همکلاسی هایی که از فناوری اطلاعات و ارتباطات استفاده می کنند بر انتخاب رشته ی تحصیلی دانش آموزان (شهر دوشنبه تاجیکستان). روان شناسی تربیتی (روانشناسی و علوم تربیتی)، ۱۲(۴۲)، ۴۱-۵۶.
- ذبیحی جلالی زواره، الهه؛ کاظمیان، سمیه و کسای، عبدالرحیم. (۱۳۹۹). عوامل مؤثر دوران پیش از دبستان و دبستان، بر انتخاب رشته تحصیلی دانش آموزان پایه نهم: یک مطالعه کیفی. مجله علوم روانشناختی، ۱۹(۸۹)، ۵۶۱-۵۶۶.
- رضاپور میرصالح، یاسر، شفاپی، مریم و براتی، سمیه (۱۳۹۵). بررسی وضعیت آگاهی، دسترسی و استفاده دانش آموزان از منابع اطلاعاتی مؤثر بر انتخاب رشته تحصیلی. فصلنامه پژوهش های مشاوره، پیاپی ۶۰ (زمستان ۱۳۹۵)، ص ۶۱.
- طالبی، بهنام؛ نظری، نیر سید و سودی، حورا (۱۳۹۶). ارائه مدل ادراکی سیاست گذاری در آموزش و پرورش ایران. نشریه رهیافت، پیاپی ۶۵، ۱۱۴.
- کریمیان، عدالت؛ حسینیان، سیمین؛ فرخی، نورعلی و یزدی، سیده منور. (۱۴۰۰). بررسی عملی بودن آزمون استعداد بارت (۲۰۱۵) در هدایت تحصیلی شغلی دانش آموزان پایه نهم. مشاوره شغلی و سازمانی، ۱۳(۴۶)، ۲۵-۴۰.

- مختار زاده بازرگانی، سمیه و علیزاده، سعید (۱۳۹۵). بررسی عوامل مؤثر در گرایش انتخاب رشته تحصیلی در دانش‌آموزان. نشریه مدیریت و چشم انداز آموزش، ۱، ۱۵-۳۰.
- مرادی، انسیه؛ و اخوان تفتی، مهناز. (۱۳۹۲). بررسی رضایت دانش‌آموزان دوره متوسطه نظری از انتخاب رشته خویش و عوامل مؤثر بر آن. روان‌شناسی تربیتی (روانشناسی و علوم تربیتی)، ۹(۲۸)، ۱۲۱-۱۳۸.
- مکوندی، محمد. (۱۳۹۸). بررسی عقلانیت سیاست‌گذاری آموزشی: مطالعه موردی طرح انتخاب مدیران مدارس با رای معلمان. مدیریت مدرسه، ۷(۲)، ۸۲-۱۰۷.
- نیازی، محسن؛ سلیمان نژاد، محمد (۱۳۹۹). تحلیل کیفی دلایل مؤثر بر انتخاب رشته تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه با رویکرد گراند تئوری. فصلنامه تعلیم و تربیت، ۳۶(۴)، ۱۱۳-۱۳۸.
- وجدانی همت، مهدی؛ کلانتر هرمزی، آتوسا؛ سلیمی بجستانی، حسین و فرحبخش، کیومرث (۱۳۹۹). مطالعه کیفی هدایت تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس تجربه زیسته مشاوران مدرسه. فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی، ۴۲، ۱-۳۵.
- یاراحمدی، یحیی؛ نادری، ناهید؛ اکبری، مریم و یعقوبی، ابوالقاسم. (۱۳۹۸). اثربخشی برنامه آموزشی مبتنی بر تاب‌آوری تحصیلی در تعلل ورزی تحصیلی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان. تدریس پژوهی، ۷(۱)، ۲۲۶-۲۴۳.
- Correia, A. P., Liu, C., & Xu, F. (2020). Evaluating videoconferencing systems for the quality of the educational experience. *Distance Education*, 41(4), 429-452.
- Fazli-Salehi, R., Esfidani, M. R., Torres, I. M., & Zúñiga, M. A. (2019). Antecedents of students' identification with university brands: A study on public universities in Iran. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, 1-10.
- García, E., & Weiss, E. (2020). COVID-19 and Student Performance, Equity, and US Education Policy: Lessons from Pre-Pandemic Research to Inform Relief, Recovery, and Rebuilding. *Economic Policy Institute*, 15-25.
- Gopalan, M., Rosinger, K., & Ahn, J. B. (2020). Use of quasi-experimental research designs in education research: Growth, promise, and challenges. *Review of Research in Education*, 44(1), 218-243.
- Mahmut, Ö. (2020). Educational policy actions by the Ministry of National Education in the times of COVID-19 pandemic in Turkey. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(3), 1124-1129.
- Nami, F. (2020). Educational smartphone apps for language learning in higher education: Students' choices and perceptions. *Australasian Journal of Educational Technology*, 36(4), 82-95.
- Reich, J., Buttner, C. J., Fang, A., Hillaire, G., Hirsch, K., Larke, L. R.,... Thompson, M. (2020). Remote learning guidance from state education agencies during the COVID-19 pandemic: A first look.
- Mokhtar Zadeh bazargani, S., & Alizadeh, S. (2019). Assessing Factors Affecting the Orientation of the Course of-Study Selection In Students. *JOURNAL OF MANAGEMENT AND EDUCATIONAL PERSPECTIVE*, 1(1), 15-30.
- Selvaraj, A., Radhin, V., Nithin, K., Benson, N., & Mathew, A. J. (2021). Effect of pandemic based online education on teaching and learning system. *International Journal of Educational Development*, 85, 102444.

- Zamanzadeh, V., Ghahramanian, A., Valizadeh, L., Bagheriyeh, F., & Lynagh, M. (2020). A scoping review of admission criteria and selection methods in nursing education. *BMC nursing*, 19, 1-17.